

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26—
za pol leta " " 13—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 20—
za pol leta " " 10—
za četrt leta " " 5—
za en mesec " " 1.70

Za pošlj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod

Upravišvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petlitrsta (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več kot trikrat . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Nečuvvena odločba deželne vlade kranjske!

Z ozirom na naš uvodni članek z dne 3. t. m., ki se bavi z razsodbo deželne vlade z dne 28. decembra glede zadnje volitve občinskega zastopa za mesto Kamnik smo prejeli naslednjo izjavo:

V članku se nahaja tudi sledeča trditev: „Razsodila je deželna vlada tako-le:

„Ker se ne vé, kako bi bil gospod Albrecht, ki se je po krivici zavrnil, volil, je žrebanje neveljavno in treba torej za tri izžrebane katoliško narodne odbornike nove volitve v II. razredu. Volitev treh liberalcev pa je veljavna, ker so bili izvoljeni z večino 13 zoper 12 glasov.“

V resnici se pa glasi dotični odstavek takajšnje razsodbe tako-le:

„Iz tega — da se je namreč zabranilo Andreju Albrechtu glasovanje — izvira, da so v II. razredu samo Ivan Adamič, Martin Novak in Ivan Terpinc, ki so dobili po 13 glasov, nedvomno izvoljeni, med tem ko ni mogoče določiti, kako bi bilo vplivalo glasovanje Andreja Albrehta na volitev Jankota Graška, Jož. Kenda, Jožefa Pollaka, Andreja Albrehta, Lovrenca Berganta, Ivana Breznika, Franja Dornika in Ivana Steleta, ker je bilo za te le po 12 glasov oddanih, tako da se je moralo med njimi žrebat.“

Seveda ne more deželna vlada spuščati v polemiko glede utemeljevanja te razsodbe.

Kar se pa tiče opazke — na koncu istega uvodnega članka — naperjene proti gospodu deželnemu predsedniku povodom omenjene razsodbe konstatiram, da je gospod deželni predsednik odpotoval dne 22. decembra m. l. na dopust in torej na nobeden način ne more odgovoren biti za vsebino te razsodbe, ki se je izdala dne

28. decembra m. l. v njegovi odsotnosti.

Za to razsodbo sem torej odgovoren edino le jaz kot njegov namestnik.

Pozivam častito uredništvo na podlagi § 19. tisk. zak., da sprejme to izjavo v svoj cenjeni list.

C. kr. deželno predsedništvo za Kranjsko:

V Ljubljani, dne 7. januarja 1905.

Phil. dr. Andrej grof Schaffgotsch,
c. kr. dvorni svetnik.

Usodno zamenjavanje.

Okrajni glavar v Kranju se piše za Pirca. To ni samo na sebi nič slabega. Res je sicer da je Pircev v tem mestu več, med njimi tudi liberalni prvak in dejanski „Gorenjčev“ urednik, res je tudi, da je ta z glavarjem v bližnjem sorodstvu — bratranca sta — a iz tega vendar še nič ne sledi. Blagi in skrbni Hein se pač ne more ozirati pri imenovanju glavarja za kranjski okraj na to, da bi ga utegnil kdo zamenjati s kakim liberalcem, magari celo z „Gorenjčevim“ glavnim urednikom — Cirilom Pircem. Do tukaj je stvar jasna. Samo kak zlogolki nepridiprav more tu kaj očitati prevzišenemu deželnemu predsedniku.

Glavar v Kranju ima pravico, pisati se za Pirca in biti bratranec komurkoli. Če ga kdo zavoljo tega zamenjava, naj sam gleda!

Kaj pa, če bi glavar sam naravnost pospeševal tako zamenjavanje? To bi bile pa težje reči. Seveda, pravzaprav ima glavar vedno prav. In če kaj rečeš čezenj, se ti ne bo godilo posebno dobro. Žandarje in birokrate pusti pri miru, moj sin, če hočeš mir uživati v liberalni ustavni Avstriji. Pač pa se rajše iznosi nad papežem in škofi in f . . . i. Tu smeš, kar znaš in moreš. Tako je. S tem se izogneš neljubim praskam z gosposko; sploh z eno besedo: na tak način si prost in greš lahko za Žvegljem.

Po teh načelih bi bilo najbolje, da bi se naš članek zdaj-le nehal, in sicer s kakim patriotskim vzklikom na objektivno,

edino državnim koristim služeče, razborito in goreče delovanje naše birokracije. Pa ne moremo. Take vzklike prepuščamo svojim bralcem. Mi jim hočemo navesti le nekaj dejstev, da bodo tembolj p epričani, kako so umestni slavospevi na birokrate.

Zlobni ljudje so trdili, da je pri več občinskih volitvah okrajno glavarstvo kranjsko podpiralo liberalce. To nikomur nič mar! Okrajno glavarstvo je politična oblast in liberalna stranka e menda vsaj tudi politična stranka.

Dalje pravijo, da ima kranjski okrajni glavar kaj čudne pojme o občinski avtonomiji. V njegovih dopisih na klerikalne župane kar mrgoli ukazovanja, naročanja in pričakovanja tudi v takih slučajih, ko bi v duhu ustave po smislu predmeta bila umestna samo prešnja. Pa tudi to še ni nič takega, da bi nas moralo vznemirjati. Župani so hlapci okrajnih glavarstev, pa je! Komur ni to všeč, naj pa postane liberalce.

A nekaj družega je vendar čudno. Kranjski okrajni glavar ima pogum, da se v svojih dopisih na klerikalne župane sklicuje na „Gorenjca“ in iz „Gorenjca“ dokaže, kako silno je zanemarjena n. pr. kaka brv, potem ko je slučajno liberalni župan padel — brv pa ostala, kakršna je bila od pradavna. Pri sklicevanju na „Gorenjca“ rabi prijazno besedilo, da se to in to razpravlja v časopisju. Naši kmetje sodijo po svoji pameti, da bi glavar kot predsednik okrajnega šolskega sveta moral poklicati na odgovor liberalne učitelje, ki z lažmi hujskajo po „Gorenjcu“, a — kaj bo kmet! Plačaj pa molči! Ta kmet dalje misli, da je skrajno razžaljivo, če kdo od njega zahteva, da bi se kaj zmenil za „Gorenjca“. Ta list zanj ni časopisje, marveč zakotno gnojišče nekaterih grizavih ljudi, kakršnih se dobi povsod po svetu. Nihče ne more zahtevati, da bi zdravi gorenjski kmetje brskali po tem smetišču.

Ker tudi krajnim šolskim svetom, zlasti če so župniki predsedniki, kranjsko okrajno glavarstvo časih pošilja uradne spise zavite

v „Gorenjca“, bo res utegnil kdo misliti, da je „Gorenjec“ glasilo okrajnega glavarja in bi zamenjaval glavarja in barvarja Pirca. Ali je to v korist upravni službi, naj drugi odgovarjajo. Mi samo to pravimo: Omejenost naše birokracije ne more biti nikoli toliko, da bi se tudi samo od daleč mogla primerjati z velikostjo našega zaničevanja do liberalnih cunj in njihovih cunjarjev.

Pedagoško-katehetskí kurz na Dunaju.

„Avstrijska Leonova družba“ namerja osnovati pedagoško-katehetskí kurz. Namen kurza je podati udeležencem priložnost, da svoje znanje zlasti glede metode pri pouku poglobijo in razširijo. Kurz namerja tudi seznaniti veroučitelje vseh stopenj s pridobitvami na tem širnem polju in z določili in odredbami, ki so bile izdane glede verskega pouka na Dunaju. Izvoljen je bil že poseben odbor, da se posvetuje še pred začetkom kurza.

Pripravljalni odbor je pri oblasteh že vse storil, da se udeležencem kratki potrebni dopust v principu omogoči, tako da ti ne bodo imeli nikakih sitnosti, ko poprosijo za dopust.

Katehetskí kurz na Dunaju bo trajal 14 dni in sicer od 13. do 25. febr. 1905.

Ta čas se je izbral zlasti zato, da se morejo veroučitelji na srednjih šolah, ki imajo ob semestralnih počitnicah večje zborovanje na Dunaju, tega kurza udeležiti, ker se kratki dopust ki je za udeležbo tega kurza (od srede do sobote) potreben, lažje doseže. Tudi za druge udeležence je ta čas najpripravnější, ker se takrat še ne začne naporno delo kot postne pridige, spoved itd.

Predavanja bodo tako razdeljena, da pridejo prvi teden na vrsto tvarine, ki se nanašajo posebno na srednje šole, drugi teden pa one, ki so določene za meščanske in ljudske šole.

Nekatera znamenitejša predavanja bi bila tale:

O vzgoji in njeni zvezi s celim življenjem — prof. dr. Seydl. — O vzgoji učencev k notranjemu življenju — dr. Müller. — Psihološka podlaga pouka — dr. Willmann. — Moderna literatura in krščanstvo — dr. Kralik. — O metodi veroukava v spodnjih in zgornjih raz-

še ni prebolel prehoda iz naturalnega v denarno gospodarstvo, je na robu popolnega gospodarskega propada.

Kallayev zistem je ta propad ljudstva pospeševal z grozno naglico. Za pogoščenje raznih dunajskih društev in gostov v Sarajevu ali v Ilidžu so izmetavali kar po 40.000 kron; ako so prišli mažarski ali nemški tujci, so jih vodili okoli na deželne stroške, da so potem peli gloriole bosenski upravi. Za reklamo Kallayevo se je delalo v velikem slogu, ljudstvo je pa ležlo v tako revščino, da je zdaj na slabšem, kakor je bilo pod Turkom. Vlada bo morala obrniti svojo pozornost na rešitev bosenskega seljaka. Pametno združništvo bo morala podpirati z vsemi silami, drugače je popolni propad neizogiben. Prenehati morajo privilegiji, ki jih imajo posamezne rodbine, posamezni denarni in drugi zavodi za stvarbe in promet.

Strašno se gospodari z bosenskimi gozdi. Podjetniki jih neusmiljeno izkoriščajo. Domačini so se začeli braniti tujih izkoriščevalcev. Vlada je izpočetka bila proti tej akciji, a zdaj je minister Burian vendar anuliral nekaj lesnih pogodb, ki bi bile deželi na preveliko škodo. Je pa v deželi še

LISTEK.

Poljsko pismo.

K r a k o v, 4. jan.

Med ruskimi Poljaki se ponavljajo krvavi izgredi o priliki mobilizacije. V Radomu so z dinamitom razstrelili dne 24. dec. dva železniška mosta in s tem ustavili promet. Z rdečo zastavo na čelu je korakalo nad 1500 oseb po mestu in pelo revolucijske pesmi. Spopadli so se z vojaki. Več oseb, med njimi polkovnik Bulatov in še neki drugi častnik, je mrtvih. V Lodzu je pri enakih demonstracijah tudi eden ubit, več oseb ranjenih. — V Čenstohovu so z dinamitom razrušili carjev spomenik. Ti izgredi so povsod delo P. P. S. (Poljska partija socialistička), med njimi v prvi vrsti židov.

V Krakovem so otvorili pred Božičem razstavo starih poljskih tiskovin. Narodni muzej, Jagelonska biblioteka in grof Emerik Čapski so izložili veliko dragocenih stvari.

V mnogih listih se piše, da se pripravlja na Ruskem revolucija. Pravijo, da se prično krvave manifestacije še 13. jan. (1. jan. po stari štetvi.)

„Nowa Reforma“ ima zanimivo poročilo z Dunaja o ministrski izpremambi. V njem pravi, da je Koerber zlasti zato odstopil, ker se je zameril višjim vojaškim oblastnikom. Glavna Gautschova naloga in glavna točka njegovega programa bo dobiti za vojnega ministra zahtevanih svot.

V zadnji številki svojega lista (Wieniec-Pszczółka) piše Stojalowski: Prvi pogoj narodnega življenja za Poljake je zedinjenje vseh poljskih dežel pod enim žezlom. To eno žezlo more biti samo rusko; zato moramo iz prepričanja priznavati pripadanje k Rusiji in z resnično bratsko ljubeznijo se okleniti ruskega naroda. Zahtevajmo svobodo vere in priznanje pravic poljskemu jeziku v šolah, pri sodiščih in uradih, a tako, da bo vladajoč in vseslovenski ruski jezik. — O gibanju za ustavo pravi, da je zboljšanje kmečkih in delavskih razmer mnogo več vredno nego ustava, ki se zanjo potegujejo zlasti židje in socialni demokratje, takih besedi še ni izlepa zapisal kak Poljak.

V braziljski pokrajini Parana, ki je nekako tolika, kakor laško kraljestvo, je naseljenih 70.000 Poljakov. Vseh prebivalcev je 320.000, med njimi 120.000 tuj-

cev. Poljaki gospodujejo tako rekoč, ker so najpridnejši. Pokrajina utegne postati Nova Poljska. Ljubezen do domovine in do materinega jezika je silno močna med naseljenci, ki se domala vsi pečajo s poljedelstvom.

Eden prvih carskih reskriptov, ki začne vresničevati zadnji carjev ukaz, izide začetkom jan. (po stari štetvi). V njem se podeli poljskemu kraljestvu važne avtonomne pravice; reformirajo se šole, reorganizujejo se vaške občine.

Iz Bosne.

S a r a j e v o, 8. jan.

Ministra Buriana glavna naloga, za katera izvršitev bi mu bila vsa tužna Bosna hvaležna, bi bila odstranitev Kallayevega zistema, kateri je ležal kot težka mora nad celo deželo in je tudi na uradništvo silno slabo vplival.

V narodnogospodarskem oziru bi bilo nujno potrebno, da se naredi konec izsavanju dežele in ljudstva po posameznih osebah. Bosna je še na pol turška v gospodarskem oziru in ubogi seljak, kateri

redih srednjih šol — P. L. Ludwig S. J. — Humanistični predmeti in veronauk — prof. dr. Kirek h O. S. B. — Veronauk in socialni problemi — rektor mag. dr. Schindler. — Priprava k pouku krščanskega nauka — dr. Seipel. — Psihološka metoda pri veronauku — dr. Weber. — O pouku svetopisemskih zgodb — svet. Kundi. — Kako napeljevati otroke k verskemu življenju — katehet Holzhäusen itd. itd.

Za pristop k vsem predavanjem je plačati 6 K, za eden teden 4 K. vstopnina k posameznim predavanjem je 50 h.

Naznanilo, da se osnuje katehetski kurz na Dunaju, je bil od vseh strani pozdravljen z največjim veseljem. Zlasti je to misel kardinal Gruscha s toplimi besedami pozdravil in vsej duhovščini priporočil.

Kdor izmed Slovencev hoče imeti natančnejšega pojasnila ali kakih nasvetov, se lahko obrne na: C. Th. Matijo Slavič, Dunaj I. Augustineum 7.

Rusko-japonska vojska.

Oficielna izjava Rusije.

Rusko poslanstvo je pooblastilo dopisnika londonskega lista „Times“, da objavi sledečo izjavo: Najformelnejše lahko izjavite, da se ruski nameni niso prav nič izpremenili. Bolj ko kdaj je naša dežela odločna, da se vojskuje do skrajnosti. Ko je Kuropatkin v marcu preteklega leta odpoval, je dejal pred celim svetom, da potrebuje 18 mesecev ali dve leti. Sedaj pa je preteklo šele 10 mesecev. In če je tudi padel Port Artur, vendar se je dalje ustavljal, ko smo upali. To moramo na dan po tem žalostnem dogodku glasno izjaviti ter oprekati tendencioznim člankom, ki opisujejo stvar tako, kakor da bi bila Rusija obsojena in prisiljena k miru. Mi moremo in bomo govorili o miru šele po zmagi.

V Mandžuriji.

General Kuropatkin poroča 7. t. m.: V noči na 7. t. m. so nas hoteli Japonci presenetiti na fronti našega centra. Toda naše straže so jih o pravem času opazile ter sprejele s streljanjem iz topov in pušk, nakar so se Japonci umaknili. Na naši strani je bil ranjen praporščak Hell, trije možje ubiti in 17 ranjenih. V noči na 4. t. m. je odšel en konjeniški oddel našega levega krila na poizvedbo po dolini Tajce ter napadel močno japonsko stražo. Od Japoncev je bilo ubitih z bajonetom 1 podčastnik in 20 mož ter 5 ujetih.

Steselj o vojski.

Reuterjev urad poroča iz Port Arturja preko Fuzana: Pri sestanku z Nogijem, je dejal general Steselj, da je pravi vzrok vojske rusko nepoznanje japonskih vojaških lastnosti.

Japonska namerava napasti Francosko?

„Iz Pariza poročajo 9. t. m.: „Echo de Paris“ pravi, da ima senzacionalne listine, iz katerih se brez dvombe razvidi, da je japonska pripravljenost napasti Francosko v Indokini. List smatra za patriotično dolžnost, da priobči te dokumente, da izvedo o stvari vsi Francozi. Jutri prične priobčevati listine.

Tretje rusko brodogradništvo.

bo obstajalo, kakor se poroča iz Kodanja, iz petih velikih bojnih ladij ter iz mnogih torpedovk. Došlo bo v danske vode koncem januarja.

mного brezvestnih škodljivcev, katerim bi bilo v interesu dežele treba stopiti na prste.

Pod Kallayem je bila v resničnem deželnem proračunu (ne v tistem, ki ga je vlada predlagala delegacijama!) postavka letnih 1 do 3 milijonov K pod naslovom „nicht präliminiertes Kapitel“. V ta „kapitel“ so zapisovali svote, katere si je vlada zaračunavala za svoje tajne izdatke. To je bila Kallayeva posebnost! Zdaj ta „kapitel“ izgine in bosensko-hercegovska vlada bo mesečne blagajniške preostanke dajala v državno blagajno. Pošteno in jasno gospodarstvo mora zavladati, da postane nemogoča korupcija, ki je vladala pod Kallayevim zistemom.

V nemilost je padel sekcijski načelnik Horowitz, ki je bil doslej vsemogoč v osrednji bosensko-hercegovski upravi. Glavni vpliv pod Burianom je prešel na bivšega civilnega adlata v Sarajevu, barona Kutschero, kateri je od julija meseca prvi sekcijski načelnik osrednje bosen.-herceg. uprave.

Baltiško brodogradništvo.

Ruske križarke „Oeg“, „Izumrud“, „Dnjep“, „Rion“, torpedovke „Grozni“, „Gromskij“ in „Rezoj“ so 8. t. m. iz Sude odplule v Port Said.

Ruski brzojavni urad poroča: Med 28. januarjem in 2. februarjem bo libavsko luko zapustila 1 bojna ladja, 3 obrežni parniki in 1 oklopna križarka, da se združijo z brodogradništvom Roždestvenskega.

Kje bo zadelo baltiško brodogradništvo na sovražno brodogradništvo?

Neki nemški mornariški častnik pravi, da bo lega otoka Formoze odločilna za prave bojne operacije. To je najjužnejša točka za Japonce, kjer morejo jemati premog, ako nočejo biti navezani na nevtralne vode. Ako nameravajo Japonci priti v dotiko s prihajajočim sovražnikom, da opazuje njegovo gibanje, ali da ga napade s torpedovkami, se bo tu nudila prva prilika, kar bo tem lažje, ker je odtod brzojavna zveza z Japonsko in z azijsko celino.

Treba pa je tudi pomniti, da se morajo Japonci sedaj v svojih operacijah bolj opirati na oklopne križarke, ker je njihovo oklopno brodogradništvo oslabiljeno, ter da ne bodo svojih močnih križark predaleč pošiljali. Pri tem je misliti seveda na odprti boj; da se bo obvarovalo rusko brodogradništvo nenadnega napada, se bo moralo združiti v bojni red, predno bo došlo v vodovje holandsko-indijskega otočja.

Portarturski guverner

bo postal najbrže princ Takehito. Bil bi obenem nadpoveljnik trdnjave in civilni guverner poluotoka Kvantun; imel bo najobširnejša pooblastila, da zopet sezida trdnjavo in potem mesto Port Artur.

Časopis v padli trdnjavi.

Kakor poročajo iz Port Arturja, je bilo tudi uredništvo „Novega Kraja“, ki je izhajal v Port Arturju do zadnjega, vzeto v kapitulacijo. Osebe obstoji iz šefredakterja, polkovnika Artemjeva, sourednika Verevina, uredniškega tajnika Lasmana, meterja Mihajlova, mašinista Tomaroviča in sedem stavcev.

Japonsko brodogradništvo.

Tokio, 9. jan. (K. u.) Admiral Kato poroča, da je odšlo eno brodogradništv križaric, rušilcev in torpedovk v Cifu, ena križarka, topničarka in mnogo rušilcev pa v Kjavčav za ubeglimi ruskimi ladjami.

Japonski banket v Parizu.

V Parizu živčaji Japonci so uprizorili ob priliki zavzetja Port Arturja banket, ki se ga je udeležil tudi japonski poslanik Montono s poslaniškim osebjem. Nazdravljalo se je mikaču in slavilo zavzetje trdnjave.

Za ruske ranjence v Port Arturju.

Peterburg, 9. jan. Nemška parobrodna družba „Hamburg Amerika-Linie“ je poslala svoj najboljši parnik v Port Artur, da se ruski ranjenci hitro prepeljejo v Kajčau, kjer so nemške bolnišnice že pripravljene.

Ranjeni vojni ujetniki.

Nagasaki, 9. jan. Tisoč ranjenih Rusov je došlo sem iz Port Arturja. Spravili so jih v bolnišnice.

Novo japonsko posojilo.

Tokio, 9. jan. Glasi se, da bo Japonska najela še četrto notranje posojilo 100 milijonov jenov pod enakimi pogoji, ko tretje.

Hullska komisija.

Hullska komisija se je sestra včeraj ob desetih dopoldne v posvetovalnici ministrstva za zunanje zadeve. Admiral baron Spaun, kot najstarejši član, je prevzel predsedstvo ter predlagal za predsednika admiral Fournirja. Predlog so sprejeli soglasno. Admiral Fournir je sprejel čast predsednika ter se v daljšem govoru zahvalil, opozarjajoč na važno nalogo komisije. Nato je imela komisija tajno sejo, v kateri je določila način posvetoovanja. Druga seja se je vršila včeraj popoldne. V tej se je obravnavalo, naj li bodo obravnave javne ali tajne.

Rusi zažgali svoje zastave.

General Steselj poroča v neki brzojavki carju, da je malo pred kapitulacijo ukazal zažgati zastave, katere so bile vse preluknjane od japonskih krogelj. Ta pretresljivi prizor se je izvršil pred celo posadko.

Ruske izgube v Port Arturju.

Tokio, 9. januarja. Trdi se, da so ruske izgube v Port Arturju znašale 25 000 mož.

Notranje političen položaj.

Včeraj se je Gautsch pogovarjal tudi z višjim deželnim maršalom češkim knezom Lobkovitzem in baronom Morseyem. Novi ministrski predsednik namerava baje sklicati Veliki nočivse deželne zbornice. V prihodnjem zasedanju drž. zbora namerava Gautsch rešiti vse

doslej državnemu zboru predložene vladne predloge.

Prihodnje dni se bodo vršile nadaljne konference s poljskimi in češkimi poslanci. Teh konferenc se bodo udeležili poslanci Pacak, Kramar, grof Dzieduszycski in David vitez Abrahamowicz, katerega naj se ne zamenja z Evgenom Abrahamowiczem, ki je pred dnevi nenadoma umrl. Kuje se menda češko-poljska zveza.

Z italijanskimi poslanci se bo Gautsch tekom tedna novič pogovarjal. Iz uspehov dosedanjih pogovorov sodijo v parlamentarnih krogih, da v zadevi inemoškega vseučiliškega vprašanja v kratkem še ne bo odločitve.

V Inomostu je govoril o Körberjevi krizi soc. demokratski poslanec Seitz. Hvalil je Körberja in dejal, da so Gautscha posadili v sedlo „klerikalci“ in srednja stranka gosposke zbornice. Socialni demokrate bi bili za izpremembo poslovnika, če se prej vpelje splošna, enaka direktna volilna pravica.

V Jičinu je govoril mladočeški poslanec Fořt. Dejal je, da Čehi sedaj čakajo in da morajo vse svoje moči koncentrirati na gotov političen cilj. Pripravljeni morajo biti za napad, pa tudi za svojo obrambo. Odstop Körberjev je negativni uspeh politike čeških poslancev.

Načelnik poljskega kluba je izjavil, da Gautsch pri prizadevanjih napraviti v parlamentu red lahko računa na pomoč poljskega kluba. Položaj je sedaj slabši nego je bil pred enim letom in pol, ker del nemškega časopisja nastopa proti izpremembi poslovnika in to vpliva na mnoge poslance. Blizina novih volitev vpliva tudi na nemško ljudsko stranko.

Novi brambeni zakon.

Zadnje dni se je tudi pisalo, da se merodajni vojaški krogi mnogo pospešili padec dr. Körberja. Novi brambeni zakon je v načrtu gotov, a ni prišel na vrsto. Kar se tiče zakona samega, določa načeloma dve letni službo. Ker pa se bodo pomnožilo število novincev in podčastnikov, bodo takoj prvi troški znesli okroglo 207 milijonov in na leto se pomnožili za 110 milijonov kron. Ali odtehtajo koristi dveletne službe toliko večje redne troške, o tem bodeta govorila in odločila avstrijski in ogrski državni zbor. Najvažnejša določba v novem zakonu je razvrstitev potrjenih novincev v stalno armado, dež. brambo in nadomestno rezervo. Doslej je prišla v rezervo polovica potrjenih, torej okrog 125 000 mož. Od teh jih je bilo komaj petina oproščenih, o drugih je določal žreb, torej slepa sreča. V tem oziru bode novi zakon boljši. Med stalno armado in deželno brambo ne bode razlike. Drugo leto za prostovoljce, ki niso napravili izpitov, odpade.

Ali Handel pojde?

Neki dalmatinski polituk se je izjavil, da bo skoro gotovo sedanji ces. namestnik v Dalmaciji sel za ces. namestnika na Gorjenje Avstrijsko Dalmatinci bodo sedaj čakali. Če Handel ne gre in ostane v Dalmaciji, tedaj bi se moralo od strani Dalmatincev zgoditi nekaj odločilnega. Vršil se bo skupni shod vseh dalmatinskih poslancev, ki bo sklenil izvajati posledice tudi v dež. odboru, ki ne bo hotel občeovati s Handlom, občine bodo pa ustavile vse delo v prenešenem delokrogu za toliko časa, dokler bo Handel ces. namestnik v Dalmaciji.

Razpust hrvaškega sabora.

„Obzor“ poroča, da bo 12. januarja s kraljevim pismom razpuščen hrvaški sabor in obenem razpisane nove volitve.

Protestni shodi tirolskih kmetov.

Iz Briksena poročajo, da je nova tirolska kmečka zveza priredila več shodov, na katerih so zahtevali, naj se onemogoči predržno žaljenje katoliških čustev po časopisju.

Dogodki na Ogrskem.

Na volivnem shodu liberalne stranke v II. budimpeštanskem okraju je govoril ogrski honvedni minister Nyri. Rekel je, da je zvest pristaš svobodomiselnih načel in smatra ono narodno ogrsko politiko za najboljšo, ki prizna nagodbo iz l. 1867. Trgovinski minister Hieronimij je odgovoril odposlaništvu volivcev, ki mu je ponudilo kadituro v V. budimpeštanskem volivnem okraju, da bodo pokazale volitve željo prebivalstva, naj zbornica deluje. Ako dobimo pri volitvi večino, hočemo vztrajati, in naj pride, karkoli hoče. Z nami sta resnica in pravica.

V četrtem budimpeštanskem volivnem okraju je včeraj dve uri govoril grof Tisza proti samostojnemu carinskemu ozemlju Ogrske, ker bi ustanovitev samostojnega carinskega ozemlja povzročila popoln preobrat v narodno gospodarskem oziru. Kar se tiče pogajanj o trgovinski pogodbi z Nemčijo, bo to vprašanje najbrže povoljno rešeno, a ne smemo misliti na pretirane želje. Tisza je rekel, da se mora pomagati

malemu obrtniku, ki mora uživati vse one ugodnosti, katere ima na razpolago velika industrija. Kmetje, trgovci in industriji se enako vredni činitelji. Sedanje razmere na Ogrskem so žalostne in napak ne bo ozdravilo orožništvo. Delavsko vprašanje se mora rešiti pravično in svobodomiselno. Delavska strokovna društva se morajo preosnovati tako, da se bodo res pečala z delavskimi vprašanji. Nameravana preosnova volivnega reda bo pomnožila število volivcev, a splošne volivne pravice ne bo dovolil.

Ogrski socialisti.

Budimpešta, 9. jan. Ogrska soc. demokratska stranka postavi kandidate v 106 volivnih okrajih

Zadeva Syvetona.

Preteklo sredo je bil zashšan dr. Barnay, kako mora dokazati svoj sum, da je Syvetonova vdova umorila svojega moža. Dr. Barnay je rekel, da je jako čudno, ker je prvi mož Syvetonove vdove ki je bil zavarovan za 100.000 frankov, pričel takoj, ko se je poročil, bolehati in je umrl čez nekaj let. Vsa stvar postane še bolj sumljiva, ako se pomisli, da je bila Syvetonova vdova kot deklica v najožji zvezi z zloglasnimi ženskami, ki so zastrupile svoje soproge, da se jim je izplačala zavarovalnina. Syvetonova vdova je zaklicala dr. Barnayu, da laže, a dobila je hladnokrvni odgovor: „To ni laž, gospa, ker ena vaših mladostnih prijateljic je bila obsojena na smrt, ena pa v dvanajstletno ječo“. Tudi Syveton je bil zavarovan za 150.000 frankov. V črevih so našli sledi morfija, a v lekarni, kjer je bil Syveton osebno jako dobro znan, se ne spominjo, da bi bil rajnik kdaj kupil morfij. Od Syvetonove smrti je imela le njegova vdova korist. In kratko pred smrtjo se je Syveton sprl s svojo soprogo, ker je izdala framasonom tajnosti iz lige domoljubov, katere je izdala svojemu soprogu. Dr. Barnayu je tožil rajni Syveton, da se ne more nobenemu zaupati in celo lastni soprogi ne. Framasoni me bodo poizkušali umoriti, je rekel Syveton, in če so mojo soprogo pregovorili za izdajalstvo, jo bodo tudi lahko pridobili, da me umori.

V soboto je bil dr. Barnay zopet zaslišan. Sodnik ga je vprašal, če more dokazati, da so Menard, dr. Tolner in odvetnik Noilhau v zvezi s Syvetonovo smrtjo. Barnay je izjavil, da nima nikakih vtisov. V odvetniških krogih prevladuje mnenje, da bo preiskovalni sodnik ustavil nadaljnje postopanje proti Syvetonovi vdovi.

Syvetonova zadeva je vedno bolj skrivnostna. Veliko presenečenje je vzbudila trditve nekaterih listov, da je Syvetonova soproga bila vohunka vlade in pa framasonov. Tajne strankine sklepe je izdala svojemu možu in jih izdala vladi. Plaćevali so jo framasoni. S framasoni je bila v zvezi že, ko je vladal Waldeck-Rousseau. Vlada je tako zvedela vse tajnosti narodnostne zveze in je lahko preprečila pravočasno vse naklepe. Tudi o pogajanjih Syvetonovih s framasonskim tajnikom, da bi izdal tajne listine o častnikih, je bila obveščena vlada, a ne pravočasno in zato se je stvar izvršila. Trdijo tudi, da so Syvetonovi vdovi svetovali framasoni, naj obdolži rajnika nenravnih dejanj. Težko, da bi kdaj javnost izvedla resnico o Syvetonovi smrti, ker bodo znali framasoni zakriti vso zadevo tem lažje, ker imajo na Francoskem vso oblast.

Sultanov adjutant napaden.

Carigrad, 9. januarja. Sultanovega adjutanta generala Rizi Pašo so 8. t. mes napadle, ko je zapuščal v Pari neko restavracijo, štiri osebe ter ga nevarno ranile.

Gibanje za izpremembe na Ruskem.

Zadnji čas je ruska „Bojevaja organizacija“ razvila jako živahno delovanje. — Umori Sipjagina, Bogdanoviča in Pleveja dokazujejo to. Zadnji čas je pridobila mnogo privržencev in sklenila z vso brezobzirnostjo nasprotovati obstoječemu vladnemu zistemu na Ruskem. Plevejev morilec Sasonov je pred sodiščem izjavil odkrito, da zbira prekučuh vse svoje moči, da nastopijo z odločnimi udarci. Tudi med delavstvom so dobili prekučuhi mnogo pristašev. Stavka v mestu Baku, ki se je pričela 26. decembra, ima prekucijski značaj. Stavkujoči delavci so razdrili brzojavno zvezo Bolahni - Baku, razbili stroje v tovarnah v Bieikatu in v Baku, kjer so tudi streljali na policijo. Tudi na južnem Ruskem in na Poljskem so bili prekucijski izgredi.

Ugled oblastij je pri tem jako trpel in zato je knez Trubeckoj svaril vladne kroge, naj dovolijo ustavno izpremembo, ker hoče rešiti Rusijo prekucioje. — Tajni ruski prekucijski odbor je izdal letake, v katerih pozivlja prebivalstvo, naj povzroči 13. marca splošno vstajo. Letake so v več sto tisoč izvodih razširili po vsej Rusiji in merodajni krogi so zaradi tega v jako velikih skrbeh. „Daily Express“ poroča iz Odesa: Na južnem in srednjem Ruskem je v več krajih javna vstaja. — Kmetje so oplenili in potem zažgali več gospodarskih

li **Odpuščenja pri užitnin-**
skem zakupu. G. Hrovatin nam
sporoča, da iz službe ni bil odpuščen radi
ake golufije ali tatvine ampak radi stvari,
ki pride pozneje v razgovor.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.